

शच्या कर्मणा कृत्वा शचीति कर्मनाम [निघ° २. १.] मनो न मन-इव तिग्मम्
 तिग्मं तेजतेरुत्साहकर्मण इति यास्कः [निरु° १०. ६.] मनोवडुत्साहयुक्तं यथा तथा
 वनुथः प्रथमपुरुषस्थाने मध्यमपुरुषश्चान्दसः वनुतः व्याप्नुतः युगपत् शुक्रामन्थिग्र-
 हाविति शेषः शचीति निमित्ततृतीया वा कर्मनिमित्तं व्याप्नुत इत्यर्थः । किम्भूतौ
 विपश्चितौ द्रवन्ता द्रवन्तौ गहन्तौ हवनेषु तेष्वेव कर्तव्येषु होमेषु प्रचरन्तौ । यो
 ऽध्वर्युः शर्याभिः अङ्गुलीभिर्गभस्तौ पाणौ स्थितस्यास्य मन्थिग्रहस्य कर्मणि षष्ठी इमं
 मन्थिनमादिशं प्रतिदिशमा अश्रीणीत समन्तात् श्रीणीते सक्तुभिर्मिश्रयति किम्भूतो
 यः तुविनृणाः तुवि नृणां यस्य बहुधनः महादक्षिणः तुवीति बहुनाम [निघ° ३.
 १.] नृणामिति धननाम [निघ° २. १०.] । यद्यप्यत्राध्वर्युप्रतिप्रस्थातारौ समानकर्माणौ
 तथापि यः सक्तुभिः श्रपणं करोति स एव प्रधान इत्याशयः ॥ एष तऽइति सा-
 दयति । हे मन्थिग्रह ते तव एष योनिः प्रदेशः त्वं प्रजाः यजमानसंबन्धिनीः पा-
 ह्नि पालय ॥ का° [१. १०. ५.] अपमृष्टो मर्क इति प्रतिप्रस्थातेति । प्रतिप्रस्थाता
 प्रोक्षितेन वृषशकलेन मन्थिनमाहाद्याप्रोक्षितेनापमार्ष्टि ॥ अपमार्जनीकृतो मर्क
 नामासुरपुरोहितः ॥ का° [१. १०. ६.] देवास्त्वेति निष्क्रामतो यथालिङ्गमिति । प्र-
 तिप्रस्थाता हविर्धानान्निष्क्रामेत् ॥ मन्थिदैवतम् हे मन्थिग्रह मन्थिनं ग्रहं पि-
 वन्तीति मन्थिपाः देवाः त्वा प्रणयन्तु यजतिस्थानं प्रापयन्तु ॥ अनाधृष्टासीति म-
 न्नो विनियोगसहितः पूर्व [क° १२.] व्याख्यातः ॥ १७ ॥

a. सुप्रजाः प्रजाः प्रजनयन्परीक्ष्यभि रायस्पोषेण यजमानम् ।

b. संजग्मानो दिवा पृथिव्या मन्थी मन्थिशोचिषा ।

c. निरस्तो मर्कः । d. मन्थिनोऽधिष्ठानमसि ॥ १८ ॥

का° [१. १०. १.] सुप्रजा इति प्रतिप्रस्थातोत्तरमिति । प्रतिप्रस्थातोत्तरं वृषदेशं
 गहति ॥ मन्थिदैवतम् हे मन्थिग्रह शोभना प्रजा यस्य स सुप्रजास्त्वं यजमानसं-
 बन्धिनीः प्रजाः प्रजनयन् उत्पादयन् सन् रायस्पोषेण धनस्य पुष्ट्या सह यजमा-
 नमभि यजमानसंमुखं परीहि परिगह आगह ॥ का° [१. १०. १०.] अपरेण वृषम-
 र्कौ संधत्तः संजग्मान इति । प्रतिप्रस्थातारिं संधत्तऽइत्युक्तम् ॥ मन्थी नाम